

Në bazë të nenit 55 paragrafi 1 të Ligjit për organizimin dhe punën e organeve në administratën shtetërore („Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë” nr. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10, 51/11), dhe Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” 96/19 dhe 110/19) si dhe në bazë të nenit 50 paragrafi 6 të Ligjit për arsim fillor („Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” nr. 161/2019), ministri i Arsimit dhe Shkencës e përcaktoi programin mësimor të shkurtuar për lëndën mësimore *arsimi muzikor* për klasën VIII (e tetë) në arsimin fillor nëntëvjeçar për vitin shkollor 2020/2021.

1. Hyrje

Programi mësimor i shkurtuar për lëndën mësimore arsimit muzikor për klasën VIII (e tetë) në arsimin fillor nëntëvjeçar bazohet në qëllimet /rezultatet e parapara me programin mësimor për lëndën mësimore që realizohet rregullisht në bazë të planit mësimor të caktuar.

Me programin e shkurtuar përcaktohen tema të caktuara dhe njësitet mësimore që duhet të realizohen për 159 ditë mësimore, megjithatë duhet të ruhet fondi javor i orëve të parapara në programin e rregullt, përkatësisht për lëndë mësimore me 1 orë në javë parashikohen 32 orë mësimore në programin e shkurtuar në kohëzgjatje prej 30 minuta.

Mësimdhënësi gjatë planifikimit dhe realizimit të njësive mësimore nga programi i shkurtuar udhëhiqet nga qëllimet/rezultatet e pritura, nocionet e caktuara, metodat dhe aktivitetet e përcaktuara në programin mësimor të rregullt.

2. Pasqyra e temave dhe përmbajtjet mësimore

Tema/Fusha

1. AKTIVITETE INTERPRETIMI (këndim, ekzekutim në instrumentet muzikore për fëmijë, të shprehurit muzikor dhe krijimtaria)

6 orë

Përmbajtjet mësimore

1 – Përpunimi i këngëve të njohura (të popullarizuara), artistike, popullore me ambitus a e vogël - d2 me dëgjim dhe me zbatimin e tekstit notal.

2 – Performancë e ushtrimeve të tërësive të ndryshme muzikore në G-dur dhe e moll me zbatimin e vlerave notale, kryesisht nota e gjashtëmbëdhjetë dhe pushim në taktin 5/8 dhe 7/8 të masës së thjeshtë dhe masës së përbërë.

3- Shprehjet muzikore të nxënësve përmes elementeve të mësuara nga shkrimleximi muzikor

Tema/Fusha

2. DËGJIMI I MUZIKËS 16 orë

Përmbajtjet mësimore

1 – Instrumentet muzikore – ndarja kryesore

2 – Ndarja e instrumentave me tela;

3 – Instrumentet me tela – me dridhje;

4 - Instrumentet me tela – me goditje;

5 – Ndarja e instrumenteve me frymë; Nga druri dhe metali;

6 – Instrumentet frymore nga druri – Flauta, Pikolo;

7 - Instrumentet frymore nga druri - Klarineti, Bas klarineti, Saksofoni;

8 - Instrumentet frymore nga druri – Oboa, Kornia angleze, Fagoti, Kontrafagoti;

9 – Instrumentet frymore nga kallaji – Trompa, Tromboni, Tuba, Kornia;

10 – Ndarja e instrumenteve me goditje: Me lartësi të caktuar të tingullit (melodike) Me lartësi të pacaktuar të tingullit (ritmike);

- 11 – Instrumentet me goditje me lartësi të caktuar të tingullit (melodike);
- 12 – Instrumentet me goditje me lartësi të pacaktuar të tingullit (ritmike);
- 13 – Instrumentet me tastierë;
- 14 – Simfonia.

Tema/Fusha

3. SHKRIMLEXIMI MUZIKOR 6 orë

Përmbajtjet mësimore

- 1 - Shkalla G-dur me elementet e saja (emrat e toneve – solmizimi dhe alfabeti muzikor, gradë, gjysmëgradë, parashenja fis, tetrakordi);
- 2 - Shkalla e-moll lloji natyror, lloji harmonik dhe melodik me elementet e saja (emrat e toneve – solmizimi dhe alfabeti muzikor, gradë, shkallë- e plotë, gjysmëshkallë, parashenja fis, tetrakordi);
- 3 - Tonet g e vogël, f2 dhe g2;
- 4 – Nota e gjashtëmbëdhjetë dhe pushimi;
- 5 – Takti 7/8 i masës së përbërë.

Tema/ Fusha

4. KRIJIMTARIA MUZIKORE POPULLORE – Vallet popullore 4 orë

Përmbajtjet mësimore

1- Karakteristikat e përgjithshme të traditës së valleve popullore

2 - VALLE KUVENDORE

3 - VALLE RITUALE

4 - Vallja e popujve tjerë në rajon dhe botë

3 Rekomandimet didaktike

Përmbajtjet muzikore për arsimin muzikor në klasën VIII (e tetë) në arsimin fillor nëntëvjeçar mundësojnë integrimin e brendshëm dhe të jashtëm që nënkupton planifikimin e integruar ndërmjet temave mësimore në kuadër të programit për arsimin muzikor, si dhe planifikimin e jashtëm dhe integrimin me lëndët tjera mësimore. Programi mësimor i shkurtuar për lëndën mësimore arsimi muzikor për klasën VIII (e tetë) në arsimin fillor nëntëvjeçar do të realizohet për 159 ditë në vitin shkollor 2020/2021 në 32 orë mësimore me kohëzgjatje prej 30 minuta. Përmbajtjet mësimore të programit mbeten të njëjta por të radhitura në kuadër të 32 orëve mësimore, ku edhe është bërë shkurtimi prej 4 orë. Në këtë program numri i orëve është dhënë në mënyrë orientuese, me çka i lihet hapësirë mësimdhënësit që të shprehë kreativitetin e vet dhe nevojën në përputhje të kushteve materiale-teknike dhe hapësinore, aktiviteteve të ndryshme dhe përshtatja e mësimimit me gjendjen e jashtëzakonshme në korniza botërore të shkaktuara nga virusi Kovid -19. Për realizimin e tërësishëm të përmbajtjeve mësimore nga temat mësimore, në këtë program është paraparë shkurtimi nga 4 orë të bëhet në temën e parë mësimore „Aktivitete interpretimi” e cila ngërthen këndimin, ekzekutimin në instrumentet muzikore për fëmijë, shprehjet muzikore dhe krijimtaria. Përmbajtjet në këtë temë janë integruar nga brendia mes veti, me çka mundësohet shumë më lehtë performimi dhe realizimi i përmbajtjeve mësimore të parashikuara në numër më të vogël të orëve

të parapara. Kjo temë përmbanë katër përmbajtje mësimore me realizimin e paraparë prej 10 (dhjetë) orë mësimore në programin e rregullt, ku tani për përmbajtjet e njëjta në programin e shkurtuar parashihet realizimi prej 6 (gjashtë) orë mësimore. Njëkohësisht, i lihet mundësia mësimdhënësit, jo vetëm në temën e paraparë dhe përmbajtjet të mund të bëjë shkurtimin – përkatësisht integrimin, por edhe në temat dhe përmbajtjet tjera në përputhje me kreativitetin nevojat e tij.

Në përpilimin e planifikimit për realizimin e programeve mësimore për lëndën arsimit muzikor nuk është paraparë qasja e unifikuar të mësimdhënësit. Nevojitet që secili mësimdhënës individualisht të bëjë ndërlidhjen e përmbajtjeve mësimore të temave të ngjashme dhe të ndryshme në bazë të nevojave reale për realizimin e mësimin, njëkohësisht duke pasur parasysh lidhshmërinë logjike ndërmjet tyre. Rekomandohet mësimdhënësi gjatë realizimit të orës mësimore në të cilën ka të integruar dy ose më shumë përmbajtje mësimore të ketë kujdes në vëllimin e materies mësimore. Mësimdhënësi gjatë planifikimit dhe realizimit të njësive mësimore nga programi i shkurtuar udhëhiqet nga qëllimet/rezultatet e pritura, nocionet e caktuara, metodat dhe aktivitetet e caktuara në programin mësimor të rregullt, njëkohësisht duke marrë parasysh kohëzgjatjen e orës mësimore prej 30 minuta. Ndjekjen e të arriturave të nxënësve secili mësimdhënës individualisht duhet ta integrojë në kuadër të orëve të prashikuara për realizim duke përdorë metodat, teknikat dhe instrumentet e ndryshme.

4 Normativi për kuadrin mësimor

Programin mësimor të shkurtuar e realizon mësimdhënësi në bazë të normativit për kuadrin mësimor të dhënë në programin e rregullt mësimor.

Programin mësimor të shkurtuar për lëndën mësimore *arsimi muzikor* për klasën VIII (e tetë) në arsimin fillor nëntëvjeçar e përcaktoi

Ministër i Arsimit dhe Shkencës

Milla Carovska
